

Sygn. akt X C 1429/18 upr.

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 września 2018 r.

Sąd Rejonowy w Toruniu X Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący SSR Maria Żuchowska

Protokolant st. sekr. sąd. Elżbieta Jakubowska

Po rozpoznaniu w dniu 10 września 2018 w Toruniu.

sprawy z powództwa (...) **S.A. w B.**

przeciwko: **B. W.**

o zapłatę

- I. utrzymuje nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym dnia 26 lutego 2018r., w sprawie X Nc 415/18 w części tj. co do kwoty 5 049 zł (pięć tysięcy czterdzieści dziewięć złotych) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 20 grudnia 2017r., do dnia 10 września 2018r.,
- II. uchyla nakaz zapłaty wydany w sprawie X Nc 415/18 co do kwoty 870 zł , i w tym zakresie postępowanie umarza,
- III. uchyla nakaz zapłaty wydany w sprawie X Nc 415/18 w pozostałej części i powództwo w tym zakresie oddala,
- IV. rozkłada należność główną zasądzoną w pkt. I wyroku na 26 rat , przy czym pierwsze 25 rat po 200 zł, ostatnia rata w kwocie 49 zł wraz z sumą odsetek zasądzonych w pkt. I wyroku, płatne do 20-go dnia każdego miesiąca, poczynając od miesiąca następnego po którym uprawomocni się wyrok , wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku zwłoki w płatności którejkolwiek z rat;
- V. zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 693,40 zł (sześćset dziewięćdziesiąt trzy złote czterdzieści groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 23.01.2018r. strona powodowa (...) S.A. w B. wniosła o zasądzenie od pozwanej B. W. kwoty 14.843,88 złotych z umownymi odsetkami od dnia 20.12.2017r. oraz kosztami procesu. W uzasadnieniu pozwu powoływano się na wystawienie weksla, z którego wynikało zobowiązanie.

W wykonaniu zobowiązania Sądu, powód sprecyzował, że dochodzi odsetek ustawowych za opóźnienie.

Nakazem zapłaty wydanym w postępowaniu nakazowym z weksla z dnia 26.02.2018 roku Sąd Rejonowy w Toruniu w sprawie X Nc 415/18 orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

W ustawowym terminie pozwana wniosła zarzuty, wnosząc o oddalenie powództwa w całości. W uzasadnieniu podniesiono zarzut bezskuteczności wypowiedzenia umowy pożyczki, braku skutecznego postawienia weksla do wykupu, zarzut niezgodności weksla z deklaracją wekslową i z pożyczką. Zakwestionowano również wysokość opłat, w tym prowizji, która ustalona została na kwotę 7771 zł przy pożyczce kwoty 9000zł.

Postanowieniem z dnia 04.04.2018r. zwolniono pozwaną od kosztów sądowych w całości.

W odpowiedzi na zarzuty strona powodowa podtrzymała żądanie pozwu, odnosząc się do poszczególnych kwestii. W zakresie kwoty 870 zł cofnięto pozew ze zrzeczeniem z uwagi na dokonane wpłaty.

Po otrzymaniu wszelkich dokumentów dotyczących przedmiotowej pożyczki, postanowieniem z dnia 28.05.2018r. wstrzymano wykonanie nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym.

Na rozprawie w dniu 10.09.2018r. stawiała się pozwana wraz z pełnomocnikiem, który wniósł o zastosowanie sankcji kredytu darmowego ewentualnie o rozłożenie należności na raty.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 20.02.2017r. pozwana B. W. zawarła z (...) SA w B. umowę pożyczki gotówkowej. Zgodnie z umową, pozwanej udzielono pożyczki gotówkowej w wysokości 9000 zł, która miała zostać spłacona w 36 ratach po 540 zł. Rzeczywista roczna stopa oprocentowania pożyczki została wskazana na 78,21 %. Całkowita kwota do zapłaty przez pożyczkobiorcę wynosiła 19440 zł i składała się z: kwoty pożyczki 9000 zł oraz całkowitego kosztu pożyczki na który składały się - opłata przygotowawcza w kwocie 129 zł, wynagrodzenie prowizyjne w kwocie 7771 zł, wynagrodzenie z tytułu przyznania usługi (...) pakietu” w kwocie 1100 zł . Zabezpieczeniem spłaty pożyczki był weksel in blanco wystawiony przez pozwaną.

Okoliczność bezsporna oraz dowód:

- umowa pożyczki z dnia 20.02.2017r. – k. 32-36
- harmonogram spłat – k. 37
- formularz informacyjny – k. 38
- weksel – zabezpieczony do sprawy
- deklaracja wekslowa – k.68
- karta klienta – k.69-70

Pozwana początkowo spłacała raty pożyczki regularnie, następnie zaczęła spłacać z opóźnieniem i w mniejszych kwotach, a od marca 2018r. zaprzestała spłat w ogóle. Pozwana spłaciła łącznie na poczet pożyczki kwotę 5180 zł.

Okoliczność bezsporna oraz dowód:

- dowody wpłat – k. 40-44,
- karta klienta – k. 69-70,

W dniu 02.11.2017r. powód wysłał do pozwanej ostateczne wezwanie do zapłaty dwóch zaległych rat w kwocie 1080 zł w terminie 7 dni pod rygorem wypowiedzenia umowy. W dniu 19.11.2017r. powód wypowiedział umowę pożyczki i wypełnił weksel na kwotę 16213,88 zł. Na żadaną kwotę składać miała się kwota 16200 zł kwota pożyczki, oraz kwota 13,88 zł tytułem odsetek. Wezwano pozwaną do wykupu w terminie 30 dni. Pozwana nie wykupiła weksla.

dowód:

- oryginał weksla –zabezpieczony w depozycie do sprawy
- wypowiedzenie umowy z dowodem nadania i doręczenia – k. 76-81
- ostateczne wezwanie do zapłaty z dowodem doręczenia– k. 71-75

Pozwana znajduje się w trudnej sytuacji materialnej i zdrowotnej. Pozwana choruje na nowotwór jamy ustnej, lecz się w W.. Utrzymuje się z renty w kwocie 944 zł miesięcznie oraz z pracy jako pracownik ochrony, z czego otrzymuje 1500-1600 zł miesięcznie. Miesięcznie wydaje na leki około 180 zł, na media 450 zł, płaci czynsz za mieszkanie w kwocie 500 zł miesięcznie. Ma też inne zobowiązania kredytowe, których z uwagi na stan zdrowia i konieczność przeznaczania pieniędzy na leczenie, nie spłaca.

Okoliczność niezaprzeczona oraz dowód:

przesłuchanie pozwanej w charakterze strony – k. 108-109,

Sąd zważył co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie okoliczności bezspornych, dokumentów przedłożonych przez strony oraz dowód z przesłuchania stron. Dowody z dokumentów uznane zostały za wiarygodne, bowiem ich wiarygodność nie wzbudzała wątpliwości Sądu, a ich autentyczności nie podważała strona pozwana.

Jeżeli chodzi o sytuację materialną pozwanej, to pozwana składając wniosek o zwolnienie od kosztów i zeznania na rozprawie, w sposób bardzo szczegółowy i układający się w logiczną całość wykazała swoją sytuację materialną jak również zdrowotną. W ocenie Sądu, w przedmiotowej sprawie, bardzo trudna sytuacja materialna pozwanej została wykazana. Dodatkowo Sąd nie miał podstaw, by kwestionować sytuację zdrowotną pozwanej.

Bezsporne w przedmiotowej sprawie było to, że strony łączyła umowa pożyczki, z której pozwana nie wywiązała się w części. Bezsporne było również to, że pozwana na zabezpieczenie pożyczki wystawiła powodowi weksel in blanco. Spór dotyczył natomiast zasadności dochodzonego roszczenia wobec podniesienia szeregu zarzutów przeciwko stosunkowi podstawowemu, skutkujących nieprawidłowym wypełnieniem weksla.

Zasadniczo zobowiązanie wekslowe ma charakter abstrakcyjny. Przed wydaniem nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym, bada się jedynie sam dokument wekslowy. Powód może bowiem żądać wydania nakazu zapłaty przeciwko każdemu zobowiązanemu z należycie wypełnionego weksla. Obowiązki posiadacza weksla ograniczają się wyłącznie do złożenia weksla do akt i wyartykułowania żądania odpowiedniej treści. Z kolei sąd rozpoznający zarzuty od nakazu zapłaty, który został wydany na podstawie weksla, może uwzględnić tzw. stosunek podstawowy, a więc ten stosunek zobowiązaniowy, w związku z którym weksel został wystawiony. Sąd może to jednak uczynić jedynie wówczas, gdy strona zainteresowana przeniesieniem sporu na taką płaszczyznę podejmie stosowne czynności. Sąd nie ma obowiązku działać w tym zakresie z urzędu. Pozwany może zatem kwestionować samo istnienie lub rozmiar roszczenia wekslowego ze względu na jego związek ze stosunkiem podstawowym (wyrok SN z dnia 24 października 2000 r., V CKN 136/00 wraz z aprobusującymi glosami M. Kalińskiego oraz P. Machnikowskiego). Taka możliwość pozwala na stwierdzenie, że w przypadku weksla wystawionego in blanco następuje osłabienie jego abstrakcyjnego charakteru. Osłabienie abstrakcyjności zobowiązania wekslowego ucieleśnionego w wekslu in blanco przejawia się w tym, że po wniesieniu zarzutów od nakazu zapłaty wydanego na podstawie weksla gwarancyjnego, spór z płaszczyzny stosunku prawa wekslowego przenosi się na ogólną płaszczyznę stosunku prawa cywilnego. W praktyce oznacza to, iż strony procesu mogą powoływać się na podstawy faktyczne i prawne wynikające z łączącego je stosunku prawnego, który jest źródłem dochodzonego przez powoda roszczenia cywilnoprawnego (uchwała 7 sędziów SN z dnia 7 stycznia 1967 r., III CZP 19/66, OSNP 1968, nr 5, poz. 79; wyrok SN z dnia 14 marca 1997 r., I CKN 48/97, OSNC 1997, nr 9, poz. 124 wraz z aprobusującymi glosami A. Szpunara oraz W. Kubala; wyrok SA w Białymstoku z dnia 6 grudnia 2012 r., I ACa 633/12, Lex nr 1254286). W uwzględnieniu powyższych uwag, Sąd rozpoznał zarzuty podniesione przez stronę pozwaną.

Zgodnie z treścią art. 720 kc przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy. Szczegółowo prawa i obowiązki stron zostały uregulowane w umowie pożyczki z dnia 20.02.2017 roku. Ponieważ pozwana nie wywiązała się ze spłacenia wszystkich rat umowa została wypowiedziana. Pozwana nie kwestionowała faktu zawarcia umowy pożyczki, a zebrane dowody wskazywały, że pożyczka w kwocie 5180 zł została spłacona.

Z treści umowy pożyczki i karty klienta wynikało, że pozwana otrzymała do wypłaty kwotę 9000zł. Spłacić miała kwotę 19440zł, na którą to kwotę składała się kwota pożyczki 9000 zł, prowizja – 7771 zł, opłata przygotowawcza – 129 zł, wynagrodzenie umowne – 1100 zł oraz odsetki. Strona powodowa zgodnie z treścią art. 6 kc powinna wykazać zasadność roszczenia. Pozwana zakwestionowała dochodzone pozwem roszczenie w całości, kwestionując między innymi dodatkowe opłaty, czy skuteczność wypowiedzenia umowy. Strona powodowa, w ocenie Sądu, przedłożyła dokumenty potwierdzające zasadność i skuteczność wypowiedzenia umowy pożyczki i wezwania do wykupu weksla. Dowody z dokumentów potwierdzały, że pozwana odebrała wyżej wymienione dokumenty. Zdaniem Sądu powód w przekonujący sposób uzasadnił też wysokość opłaty przygotowawczej i wynagrodzenia. W związku z czym uznano, że doliczona do kwoty pożyczki opłata przygotowawcza w wysokości 129 zł oraz wynagrodzenie w wysokości 1100 zł nie są wygórowane i nie mogą być uznane za rażąco naruszające interesy konsumenta.

Inaczej sytuacja wygląda odnośnie zakwestionowanej wysokości prowizji. Wskazać należy, że naliczenie w umowie prowizji w kwocie 7771 zł budzi poważne wątpliwości w świetle przepisów o zobowiązaniach umownych i ochronie konsumenta przed niedozwolonymi klauzulami umownymi. Zgodnie bowiem z treścią art. 385¹§1kc postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy; nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Z przedłożonej umowy wynika, że na całkowity koszt pożyczki składał się kapitał w kwocie 9000 zł, kwota 129 zł opłaty przygotowawczej, kwota 1100 zł wynagrodzenia i kwota 7771 zł prowizji. Wskazać należy, że tak określona prowizja była prawie równa sumie udzielonej i wypłaconej pozwanej pożyczki. Tym samym uznać należy, że ustalone warunki umowy, bez wskazania, czym w istocie jest prowizja i czy różni się od opłaty przygotowawczej i wynagrodzenia, a także z czego wynika jej wysokość pozostają w sprzeczności z dobrymi obyczajami i naruszają interes pozwanej. Kwota prowizji nie jest głównym świadczeniem, więc pozostaje poza wyłączeniem wynikającym ze zdania drugiego powołanego wyżej przepisu. Jej ocena w świetle warunków umowy pożyczki prowadzi do wniosku, iż narusza klauzulę dobrych obyczajów. Zaznaczyć należy, że Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów stale zwraca uwagę na generowanie dodatkowych kosztów stosowane przez podmioty udzielające pożyczek, gdyż koszty te nie odzwierciedlają faktycznie poniesionych kosztów obsługi pożyczki.

Mając na uwadze powyższe należało uznać, że kwota 7771 zł (prowizja) nie może być skutecznie dochodzona od pozwanej.

A zatem, pomijając prowizję, która nie wiązała pozwanej, pozwana winna była zgodnie z umową zwrócić powodowi kwotę pożyczki oraz kwotę dodatkowych kosztów, tj. kwotę 10229 zł (9000zł +1100zł+129 zł). Pozwana, zgodnie z twierdzeniami stron, wpłaciła na poczet pożyczki łącznie (przed i po wniesieniu pozwu) kwotę 5180 zł, a zatem kwota do zapłaty winna być pomniejszona o dokonane wpłaty.

Mając na uwadze powyższe, uznać należało, że do zapłaty pozostała kwota 5049 zł, którą zasądzono na podstawie art. 720 kc w punkcie I wyroku, utrzymując jednocześnie nakaz zapłaty wydany w postępowaniu nakazowym w tym zakresie O dalszych odsetkach za opóźnienie orzeczono po myśli art. 481kc zgodnie z żądaniem pozwu.

W zakresie cofniętego powództwa w związku z dokonaniem części wpłat po wniesieniu pozwu (tj. co do kwoty 870 zł) postępowanie umorzono, a nakaz zapłaty w tym zakresie podlegał uchyleniu.

W pozostałym zakresie powództwo podlegało oddaleniu jako niezasadne, w związku z czym nakaz zapłaty w tej części podlegał również uchyleniu, o czym orzeczono w punkcie III sentencji.

Jeżeli chodzi o wniosek pozwanej o rozłożenie należności na raty to, zdaniem Sądu, zachodziły przesłanki do jego uwzględnienia. W myśl art. 320 k.p.c., w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie, a w sprawach o wydanie nieruchomości lub o opróżnienie pomieszczenia - wyznaczyć odpowiedni termin do spełnienia tego świadczenia. W rozpoznawanej sprawie wystąpił szczególnie uzasadniony

przypadek pozwalający na zastosowanie dyspozycji powołanego przepisu, gdyż sytuacja finansowa i zdrowotna pozwanej jest na tyle trudna, że obowiązek jednorazowej zapłaty należności obciążyłby ją nadmiernie. Jednocześnie poziom dochodów pozwanej pozwoli wygospodarować środki na spłatę długu w ratach. Dodatkowo, postawa pozwanej prezentowana podczas procesu polegająca na spłacaniu dalszej części należności w ratach, przemawia za tym, że wykona ona zobowiązanie po rozłożeniu na raty. Za właściwe Sąd uznał rozłożenie należności głównej na 26 rat, w kwotach po 200 zł. Takie ukształtowanie wysokości i ilości rat zapewnia uzyskanie przez stronę powodową należnego jej świadczenia w rozsądnym terminie, bez obciążania przy tym ponad miarę pozwanej.

O kosztach procesu orzeczono po myśli art. 100 kpc. Powód wygrał proces w 40 %, ponosząc koszty procesu w kwocie 3692 zł, pozwana winna zatem zwrócić powodowi kwotę 1476,80 zł. Pozwana z kolei wygrała proces w 60 % ponosząc koszty procesu w kwocie 3617zł, a zatem powód winien jej zwrócić kwotę 2170,20 zł. Po stosunkowym rozdzieleniu kosztów Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanej kwotę 693,40 zł, o czym orzeczono w punkcie V sentencji.